

Information om papillomvirusinfektion

Vad är papillomvirus?

Människans papillomvirus (human papillomavirus, HPV) är den vanligaste virusinfektionen som sprids via sexuellt umgänge. Enligt undersökningar får åtminstone 80 procent av kvinnorna i Finland HPV-infektion under sitt liv. HPV-infektionen kan botas, förbli latent eller orsaka förstadietförändringar. Största delen av virusinfektionerna botar kroppen själv i genomsnitt **inom två år**.

Människans papillomvirus delas i högrisk- och lågriskgrupper enligt deras koppling till utveckling av livmoderhalscancer. Endast **en liten del** av de förändringar som papillomviruset orsakar i livmoderhalsen, vaginan och de yttre könsorganen utvecklas till HPV-infektionen kan botas, förbli latent eller orsaka förstadietförändringar och vidare till cancer. Man vet att högrisk-HPV-typerna 16 och 18 orsakar ca 70 procent av livmoderhalscancer. Virusets lågrisktyper 6 och 11 orsakar 90 procent av kondylom på de yttre könsorganen.

Vad orsakar papillomvirus?

En papillomvirusinfektion i livmodermunnen och vaginan är vanligtvis symtomfri och förändringarna är synliga endast som avvikande fynd i Papa-prov.

Synliga kondylom är ljusa, röda eller hudfärgade vårtliknande eller papillliknande förändringar. Hos kvinnor kan de förekomma i livmoderhalsen, vaginan, på blygdläpparna, urinrörsmynningen eller vid ändtarmsöppningen. Hos män kan förändringar finnas under förhuden, på penisskafet, i urinrörsmynningen samt kring ändtarmsöppningen. Hos båda könen kan det också förekomma förändringar på huden i ljumskarna.

Läkarkontroller och regelbundna Papa-prov är nödvändiga för kvinnor som haft papillomvirusinfektion, eftersom förstadietförändringar i förstadiet kan behandlas innan de förändras till egentlig cancer.

Hur smittar papillomvirusinfektion?

Papillomvirusinfektion smittar oftast via sexuellt umgänge vid direkt kontakt med slemhinnorna. Smitta t.ex. via händerna är sällsynt. Annan samtida infektion eller sår på slemhinnan ökar risken för smitta. Viruset smittar inte via kramar, simbassänger, toalettstolen eller gemensamma handdukar.

Papillomvirusinfektionens **inkubationstid varierar från månader till flera år**. Det är omöjligt att utreda den exakta tidpunkten för smittan. I ett stadigvarande parförhållande behöver man inte

använda kondom, eftersom den inte bevisligen påskyndar läkningen. Ju fler sexpartners man haft, desto större risk för papillomvirusinfektion.

Däremot bör man i tillfälliga förhållanden använda kondom för att förebygga virussjukdomen samt könssjukdomar. Kondomen ger inte ett hundra procentigt skydd för förebyggande av papillomvirusinfektion.

Hur konstateras papillomvirusinfektion?

Efter ett avvikande Papa-fynd genomförs som **fortsatt undersökning** [Kolposkopi](#), i samband med vilken man tar små, knappnålshuvudsstora provbitar för att konstatera eventuella förstadieförändringar.

I särskilda situationer kan man ta ett papillomvirusprov av hög risk, som visar om patienten har virustyper av hög risk. Om de här virustyperna inte hittas är det osannolikt att det inom de närmaste åren utvecklas cellförändringar som kräver behandling.

Synliga kondylom kan konstateras med blotta ögat eller med hjälp av, det vill säga mikroskopundersökning. I samband med undersökningen tar man en provbit som ger noggrannare information om förändringen.

Uppföljning och behandling av papillomvirusinfektion

Kroppen släcker papillomvirusinfektionen av sig själv och den kräver vanligtvis ingen behandling. Kondylom kan vid behov behandlas med kräm, penslingar, frysning och laserbehandling.

Uppföljningen och behandlingen av konstaterad papillomvirusinfektion grundar sig på svar på provbitar. **Lindriga förstadieförändringar** botas ofta utan behandling, men de bör följas upp tills Papa-provet är normalt igen. Man kan inte avlägsna själva viruset, eftersom det finns i stor utsträckning i cellerna i könsorganen.

Medelstarka och starka förstadieförändringar behandlas. Förstadieförändringar i livmodermunnen avlägsnas i en LEEP-behandling, dvs. behandling med elektrisk slinga som görs i lokalbedövning. Förstader i vaginan behandlas med laserbehandling och förstadierna i de yttre könsorganen med laserbehandling, läkemedelskräm eller genom att avlägsna förändringsområdet.

Papillomvirusvaccin

Med HPV-vaccin kan man förebygga vissa av de vanligaste sjukdomarna som papillomvirustyperna orsakar. Man får den bästa skyddseffekten av vaccinet om det tas innan sexdebuten.

Mer information om Gynekologisk hälsa och Cellförändringar i livmoderhalsen www.terveyskylä.fi /kvinnohuset.